

Yhteiskunnallisen yrittäjyyden taustaa Suomessa ja Euroopassa

Yhteiskunnallinen yritys yritysneuvonnassa –koulutus

24.4.2012 Helsinki

Kehittämispäällikkö Ville Grönberg, THL

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Erilaisia vastuullisen yritystoiminnan toteuttamisen tapoja

1. Hyväntekeväisyys: yritys tukee ja osallistuu yhteiskunnallisiin hankkeisiin
2. Vastuullinen tapa toteuttaa omaa liiketoimintaa (ympäristövastuu / sosiaalinen vastuu)
3. Yhteiskunnallisten ongelmien ratkaiseminen uusien tuotteiden ja palveluiden avulla. Tavoitteena liiketoimintamallit, jotka ovat yhteiskunnallisesti hyödyllisiä ja liiketaloudellisesti kannattavia.

(Lähde: Minna Halme, Studia Generalia esitys 14.10.2010, Aalto-yliopisto)

- Kolmas toimintatapa kuvaa parhaiten yhteiskunnallisen yrityksen toimintaa.

Yhteiskunnallisen yrittäjyyden määritelmä, YTYRI työryhmä

- Yhteiskunnallisen yrityksen yleinen tavoite on yhteiskunnallisen hyvän tuottaminen.
 - Yrityksen toiminnan vaikuttimena on yhteiskunnallisten ongelmien ratkaiseminen ja yhteiskunnallisten tavoitteiden toteuttaminen.
 - Tämän saavuttamiseksi yritys käyttää voitostaan enemmän kuin puolet tavoitteensa ja toiminta-ajatuksensa edistämiseen ja toimintansa kehittämiseen.
- Lähde: Yhteiskunnallisen yrityksen toimintamallin kehittäminen. TEM, 4/2011

Yhteiskunnallisen yrittäjyyden määritelmä, Euroopan Komissio

- **Osuus- ja yhteisötalouden toimijana yhteiskunnallinen yritys on yritys,**
 - jonka ensisijaisena tavoitteena on pikemminkin saada aikaan yhteiskunnallista vaikutusta kuin tuottaa voittoa omistajille tai sidosryhmille.
 - Se toimii markkinoilla tuottamalla tavaroita ja palveluita yritteliäällä ja innovatiivisella tavalla ja käyttää voitot pääasiassa yhteiskunnallisten tavoitteidensaavuttamiseen.
 - Sen hallinto hoidetaan vastuullisella ja avoimella tavalla,
 - erityisesti ottamalla mukaan työntekijät, asiakkaat ja sidosryhmät, joihin sen liiketoiminta vaikuttaa.
- **Lähde: Social Business Initiative, Brussels, 25.10.2011**
 - “More responsible businesses can foster more growth in Europe”

Yhteiskunnallisen yrityksen toimialoja Euroopassa

- Vaikeasti työllistyvien työmarkkinoille integrointi, koulutus ja kuntoutus
 - Sosiaali- ja terveystaloudet (mm. lastenhoitopalvelut, ikäihmisten palvelut)
 - Heikommin menestyneiden alueiden paikallinen kehittäminen (syrjäseudut, lähiöt, kaupunginosat)
 - Ympäristönsuojelu
 - Vastuullinen kauppa kehitysmaiden kanssa
- ✓ Lähde: Yhteinen yritys –hankkeen selvitys. Sosiaaliset ja yhteiskunnalliset yritykset uuden talouden edelläkävijöinä 2010)

Yhteiskunnalliset yritykset Suomessa

- ❑ Yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintamallia noudattavat organisaatiot – Yhteiskunnallinen yritys –merkki
- Yhteiskunnallisen yrityksen merkin saaneita yrityksiä 18 (www.avainlippu.fi, 23.4.2012)

- ❑ Lakiin perustuvat vajaakuntoisille ja pitkäaikaistyöttömille työmahdollisuuksia tarjoavat sosiaaliset yritykset (laki sosiaalisista yrityksistä 1351/2003)
- Sosiaalisia yrityksiä rekisterissä n. 160

Yhteiskunnallisen yritystoiminnan kehityspolku Suomessa

- ❑ Sosiaalisen yrityksen lainsäädännön ja yhteiskunnallisen yrityksen liiketoimintamallin esikuvina ovat olleet kansainväliset esimerkit, kokemukset ja tutkimukset

- ❑ **Euroopan unionin rakennerahastoilla tärkeä rooli;**
 - 1995-1999 ESR kaudella uusosuustoiminta & sosiaaliset yritykset
 - 2000-2006 Yhteisötalous & Sosiaaliset yritykset
 - 2007-2013 Välityömarkkinat & sosiaaliset yritykset
 - 2014-> Uusi ESR-kausi; yhteiskunnalliset yritykset, työpankit?

Yhteiskunnallisen yritystoiminnan haasteita

- Rahoitus
- neuvonta
- lainsäädäntö
- kannattavuus
- liiketoimintaosaaminen
- tunnettavuus
- arvostus
- yhteiskunnallisen yrityksen käsitteen määrittely/ymmärtäminen

Yhteiskunnallisen yritystoiminnan mahdollisuudet

- **Muuttuva yrittäjäyys**
 - Uuden sukupolven yrittäjät ja uudet yrittämisen alueet
 - **Hyvinvointipalvelujen tuottaminen**
 - Monituottajamallit, julkisen sektorin järjestämisvastuun piiriin kuuluvien palveluiden tuottaminen
 - **Järjestöjen palvelutuotanto**
 - Tarjoaa arvopohjaisen liiketoiminnan vaihtoehdon tilanteissa, joissa yhtiöittäminen on ajankohtaista.
- ✓ Lähde: YTYRI-työryhmä

Yhteiskunnallisen yritystoiminnan vahvuudet

- Sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä tapa yrittää
- yhteiskunnalliset vaikutukset/ongelmien ratkaiseminen
- paikallisuus, työpaikkojen pysyvyys
- yhteisöllisyys & asiakkaiden osallisuus
- sosiaaliset innovaatiot

Julkaisuja

- Sosiaalisten yritysten tila ja tulevaisuus. Yhteinen yritys –hankkeen loppuraportti. Grönberg & Kostilainen. TEM 2012.
- Sosiaalisen yrityksen perustamisopas. Yhteinen yritys –hanke. Uusyrityskeskukset ry, 2012.
- Jokaisella on työkykyä – video. Yhteinen yritys –hanke & Espinno –hanke. Katsottavissa www.espinno.fi
- Yhteiskunnallisen yrityksen toimintamallin kehittäminen, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Konserni, 4/2011
- Yhteiskunnallinen yritys – ratkaisu 2000-luvun haasteisiin - Ison-Britannian malli ja sen kokemukset. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, 22/2010.
- Yhteiskunnallinen yritys - luova ja yhdistävä toimintatapa. Inka Lilja, Jussi Mankki. Yhteinen yritys –hanke 2010

Kiitoksia

Kehittämispäällikkö Ville Grönberg, THL

p. 020 610 7130

ville.gronberg(at)thl.fi

Mannerheimintie 164a, 00270 Helsinki